

Latweefchu Awises.

Nr. 10.

Zettortdeenâ 6. Merz.

1858.

Awifchu - stuaas.

No Behterburgas. Muhfu schohligais Kungs un Keisers Behterburgâ ezehlis ihpaschu Kummiffioni, kas darbofees ar to, ka tohs semneefus Kreewufemmê warreschoht palaiſt brihwus. Bahzsemmes Awises laſſam, ka arri wehl Kaſanaas, Kurſkaas, Woroneſchaas, Dreles un Bodolias Gubernementis muifchneeki ſawus dſimts laudis grihboht palaiſt brihwus. Tad nu jaw 11 Kreewu Gubernementis pehz ſchi teizama Keisera prahta grihboht darriht.

No Kaukaſus kalneem rakſta, ka muhfu Generalam Jewdokimowam isdewees eenaidneefem panemt Argunes ſtipro weetu leelôs kalnôs, fur daſchu gaddu jaw dauds affins iszejzinajufchi ſcho weetu grihbedami panemt; jo ſcho weetu dabujufchi Kreeweem tad wiſſa ta leela Tſchetschnaas leiſa arri irr rohkâs. Tadeht muhfu Generals tohs kalna-laudis papreeſch zaur leeku un wiltigu kauſchanohs pawiffam us zittu puſſi aishwihlis, ne dohmajoht 15tâ Janwari ar leelu ſpehku dewees us Arguni; 7 ſtundas lihds paſcheem zeſkeem pa dſikko ſneegu briddufchi kamehr nahkufchi pee Argunes uppes ſtahweem dſikkeem kraſteem, fur eenaidneeki apzeetinata weeta ſtipri turrejufchees. Kamehr 2 ſtundas ſchahwufchi ar leeleem gabbaleem, til ilgi zitti Kreewi no pallatas eenaidneefem uskrittufchi. Nu ſchee ſahkufchi behgt, ſakauti tappuſchi un ſcho ſtipro weetu Kreewu rohkâs atſtahjufchi. Tad meſchôs Kreewi ir tur iszirtufchi plattu zeſku. — 6tâ Janwara nakti 6 ſimts eenaidneeku jahntneeki un arri kahjneeki uskrittufchi Kreewu ſtanziſai; bet Kreewi pee laika ſinnu dabujufchi fleppen bij nolikkufchi leelu gabbalu un ſaldatus tais weetas, fur uppe naw dſikka un atpaffak eedamam eenaidneekam bij ja-eet zaur uppi. Kalnu laudis drohſchi nahkufchi, 2 nam-

mus nodedſinajufchi un 6 zilwekus laupidami gan wedduſchi lihds, bet tad Kreewi teem arri krittufchi wirſa, zeſku teem leegufchi un tohs ſakahwufchi. Behdſoht ne warrejufchi tapt pee tahm feklahm uppes weetahm; tad grihbejufchi isglaſhbtées no augſteem kraſteem gahſdamees dſikkas uppes weetas; bet tur pulks pohſta gahjis. Kreewi 7 dſihmus un 51 lihki dabujufchi, wehl zitti uppe palikkufchi. No Kreeweem 1 noſchauts un 8 ſaſchauti tappuſchi.

No Sibirias. No Irkutſkaas rakſta, ka tur ſchinni gaddâ effoht neredſchts leels ſneega truhkums, ta ka bailojahs, plikkaas druwas labbus augtus ne isdohſchoht. Turprettim Turki brehz ka Konſtantinopolê jau 6 neddetas ſtipra ſeema; tapat arri Greekeru un Egiptes ſemmê un karſtâ Sizilias fallâ ſneega papillam, jebſchu zittôs gaddôs tur ne ſneega ne ſalnaas. Bihſtahs ka tur tee brangee Zitrohn, Appelfihnu un eljes kohki, no ka tur laudim ſawa pahrtiſchana, buhſchoht isfallufchi. Tad irr ſawada ſeema. Bahzsemme un zittas ſemmes atkal tahds uhdens truhkums, ka leeluppes uhdens eet us beigahm. Pee Schappauſenes (Laufen) fur Keines uppe no augſta klints kalna 70 pehdas dſikki nokriht ſemmê un fur ifgaddus no ſemmu ſemmem kungi nahf ſkattitees ſcho jauko Deewa darbu, ſchi rumba til ſauſa palikkufe, ka leel-uppes uhdens tiklai 2 maſôs zeſkôs abbejâs puſſes wehl teſt, bet wiſſa ta platta, leela rumba ſauſa un tur fur ne muhſcham nekahda zilweka kahja jeb laiwa warrejufe eet, nu ſauſahm kahjahm warroht ſtaigah pa to uppi!

No Korinthes. Scho pilſatu Greekeru ſemmê, ko ſinnafect no Bahwila grahmataas us Korintereem, taggad zaur ſemmes-trihzeſchanu glufchi nopohſtita tappuſi! 20 zilweki effoht noſiſti, 50 ſadraggati tappuſchi. Arri tohs zeemus wiſſaplahrt ſchi ſemmes trihzeſchana effoht nopohſtijufi.

No Turku-femmes. Atkal Turki islahwu-fchees ar Montenegras kalnu-kaudim. Schee Turkeem Skutaras-esarâ panehmufchi leelu-gabbalu laiwu un 25 Turkeem galwas nozirtufchi, bet arri pascheem 7 wihri noschauti un 14 faschauti tappufchi. Tad ta eet pa Turku semmi!!

Enlenderu semmê schinni pufegaddâ zaur wiffadeem maschinehm, fo tur gan pabrihkôs, gan dselses-jekkôs, gan fuggôs, gan arri pee lauku-kohpschanas bruhke, gandrihs 2 tuhkstofchi zilweki pee sawas meefas nelaimigi tappufchi un 18 zilweki sawu nahwi redsejufchi. No ta lai mahzahs, zil apdohmigi un prahrtigi teem jaturrahs, kas pee maschinehm strahda.

—j.

Zaunas sinuas.

No Nihzes. Dascham Awischi lassitajam buhs kahdu reisi gaddijees no Leepajas us Balangu brauzoht ir par muhsu Nihzes lauku braukt, un jo tas bij zilko pluhdu laika, tad winsch arri ne buhs tahs mohkas peemirsis, kas tur zella-wihram bij Jareds. Taggad schilm mohkahn, paldees Deewam, weenreis gals! Scho pagahjufchu waffaru tur pataisija wisszaur lauku leelu dambi, dauds waitraf par pufs wersti garru, feschu pehdu un wairak augstu, papilnam plattu, no abbahm puffedem ar almineem nobruggetu, ar fescheem leeleem un stipreem tilteem, un wisszaur ar leewehm. Gan bij gruhths darbs kaudim un meistereem, lihds winnu pagattawaht. Bet Deews patz nahze paligâ, lihds pat wehslam ruddenim neweenu reisi pluhdas ne dohdams, bet weenadi faufu laiku, ka, jebfchu gan leijas weeta, tomehr weenâ gabbalâ warreja strahdaht. Nu, fo labbumu redsedami, to gruh-tumu drihs peemirsis. —e.

No Baijeru semmes raksta, ka tur meschâ stirnas bufku ar trihs azzim effoht ne fenn noschahwufchi. Ta trescha azz effoht starp tahm diwahn, un effoht tapat isflattijufees, kâ tahs diwas, bet ta sible ne rahdijufees kahrtiga bijufi, no ka warr dohmaht, ka gan ar scho azzi ne buhs wis warrejis redseht.

No Londones stahsta, ka tur Temses uppê taggad 23 sfruhwu damfuggi, 6 ritteuu dampfuggi, 29 leelu-gabbalu laiwas, par wiffam 58 dampfuggi gattawi stahwoht. Aprehkinahts, ka fchohs 58 farra fuggus tiffai 11 tuhkst. 520 firgi warretu wilft. Scheem 58 fuggem, kas jauki effoht leelâ Temses uppê usflattami, effoht 923 leeli-gabbali.

G. F. S.

Alminus lihst.

Kâ almini no debbesim krittufchi bes lectus, par to dauds stahsti irr, no wiffahm semmehm, un pateefigi stahsti, ne tif pasalkas. Warrbuht ka tē pee mums Kursemme tikpat kâ Widsemme notizzees, arri kahds patz schē to redsejis, par to warretu fo isteikt, un labbi buhtu kad par tahdahm leetahm mums buhtu sinna arri schē. No par schahdeem almineem dohma, to isteiks kasinn zittâ reisē.

Brecksch 54 gaddeem (1803schâ g. 26tâ Aprila deenâ) Sprantschu semmê par Egles pilskatinu, kamehr debbes bja skaidra, — sibbe, un bja itt breefmiga pehkona ruhkschana, un mas mahkons gaddijahs pilskatam wirsū; ne sinna neweens no kurrenes nahzis, un no mahkona ischahwahs ahra breefmiga ugguns-bumba ar garru farkanu asti palkaf. — tad fasprahge un wissapfahrt alminus isbehyre. No schâ laika jo labbi ussimeja, kad atkal almini nokritte kâ lectus, un irr minnehts tai paschâ semmê ka, wehl ne 30 gaddu starpâ, dewinreises tâ notikka. Enlenderu semmê, Wahsemme, Kreewusemmê un eeksch Italijas wehl faslata 57 reises kur almini krittufchi no debbesim, un itt briknum' mahzihts kungs nolemm, ka par wissu muhsu pasauli gan isnahk tâ, kâ ikdeenâs pa diwi weetahm kautkur almini kriht. Wehl kahds stahstis fakka tâ: Brecksch desmits gaddeem (1847tâ g.), kahdâ rihtâ (14tâ Zuli mehn. d.) pulksten' tschetros ittin jauka blahsma bja riht puffed, kamehr wakkaf puffed raddijahs tumfscha padebbeschu feena. Gautini kas dschwaja Braunau-pilskatâ, Beemereu semmê (skatt. Ciropas lantkahrtē) isbihjahs dsirdejufchi diwi reises, weenu palkaf ohtru, sprahgschanas itt kâ no leeleem dischgabbaleem; — wiss gais dreb-

beja, un pehz tam til ween ruhze pa kahdahm minutehm. Mescha-kungs kahds pa to laiku bija redsejis pahri pahri kahdu zeemu masu melnu mahkoni, schis mahkons peepeschi palikke kà deggots, un isfpehre sibbinus us wiffahm mallahm un nolaide semmè diwi ugguns-srihpes, un tad bija tahs minnetas sprahgschanas. Rogahje us to weetu us kurren srihpes bij rahdijuschas, un atradde tur zaurumu trihs pehdu dsikku, un dibbeni fakausumu kas fwehre 42 un pufs mahziniu, un bija wehl til karsts ka ne warreja to aistift, — bija itt kà fakausehts dsel-schu gabbals. Melleja zittà weeta wehl un atradde wehl zittu gabbalu no 30 un pufs mahzineem. Schis bija sittees zauri zaur kahda namma jumtu un grihdi un istabas feenu bija sadruppinajis. 1818tā gaddā, 30 Juni deenā, Lihkena pagastā ne tahlu no Rihgas, alminus lihje. Tai labbā grahamatā kurrei wirsū rakstihis: „Pasaule,“ treschā grahamatā, — arri ta sinna, ko kahds kungs, Masin wahrda, kà dohd: „Minnetā deenā pulkstien feschds wakkarā, kamehr faule wehl augsti pee debefs spihdeja, no wakkara puffes nahze leela ugguns humba, kas gaisā us rihta puffi ffreedama pahleeku ahtri schahwahs us preekschu. Bumba schi isflattijahs farkana kà nodedsinata dselle un bija til leela kà pilna appata mehnes. Behz tam isdsirdeju gaisā trohlfni itt kà leelu gabbalu schauschanu, kas pamasam ar lehnaku ruhlschanu un pehdigi itt kà ar breefmigas aukas krahtschanu un wehja swilpeschanu nobeidsahs. Tad sahze tuhda krusa birt, — bet kahda? Almintini, zitti kà swirsdes grandini, zitti kà sirni un zitti kà puppas no gaisa kritte. Diwi wihri kas feenu plaujoht tanni brihdi gaddijahs plawā, — ne tahlu spailis gallā leelu almini ceraudsija no gaisa krihtam, kas bija til smags, ka zaur to kritteenu lihds puffi semmè eegrimme. Pa tam wehl dauds zitti strahdneeki bija fanahkuschu scho brihnischkigu almini apluhkoht, kas bija til karsts, ka tam ne warreja ne pirktu peelikt klah. Kahdas 24 werstes no schihs weetas arri dauds laudis laukds strahdadami, tohs paschus brihnumus kà Lihkenu pagasta laudis, gaisā redsejuschi. Bes tam tee kas juhmallā bija, wehl red-

sejuschi ka ittin leels almins no gaisa krittis un juhā eegahsees, kas, warrbuht, kohti kahrsts bijis; jo pehz tam tanni weeta wifs uhdens sahjis wahrtees un greestes wifnds, kas kuhpeja.“ —

Wehl jaunaka sinna irr, ka 1855tā gaddā, 29 Aprila deenā, Sahmu semmè almins nokritte no gaisa.
H. R.—II.

Jaunas grahamatas.

Jauna abbeze. Turklah teem, kas sawus behrus lassifchanā pareisi grib ismahziht un Deewam par gohdu audsinaht, padohmus peedewis Ernst Aleksander Schwach, Ruhjenes draudses skohlmeisteris. Rihgā, drikkchts Millera grahamatu drikkēs. 1856.

Padohmi pee behru mahzifchanas jaunā abbezē un pee kreetnas deewabihjigas behru audsinafchanas, ko ar zittu skohlmeisteru palihgu farakstijis Ernst Aleksander Schwach, Ruhjenes draudses skohlmeisteris. Rihgā, drikkchts Millera grahamatu drikkēs. 1856.

Ar scho jaunu abbeze un ar teem padohmeem pee behru mahzifchanas schinni jaunā Abbezē tas darbs, kas lihds schim gan behrneem, gan teem kas wirnus mahzija, deesgan gruhts bijis, irr atweeglinahts un warr zerreht: muhsu Latweeschu nu palifschohht par grahamatneekem wehl wairak, ne kà lihds schim, tur zelsch us grahamatneeka gudribu kà pa zelmeem gahje. Jawehle no firds, ka schihs grahamatinas dauds isceetu laudis un ka tee, kas behrus mahza, labprahht eepasihthohs labbi gan ar teem padohmeem, ko tahs dohd pee behru eemahzifchanas grahamatā, gan ar teem, ko dohd pee behru audsinafchanas us pateesibu, us taisnibu, us padewigu prahtu, us Deewabihjaschanu, us gohdabihjaschanu un pateizibu un us Deewaluhgschanu.

Berent,	Klassohn,	Schulz,
<small>Latw. beedru preefschneeks Widsemme.</small>	<small>Latw. beedru preefschneeks Kurssemme.</small>	<small>Latw. draugu beedribas wejalajs.</small>

Wilschu kohks.

Dhtrā semmes-puffē eeksch Afias, ihpafchi tur, tur schim brihscham Glenderu karfch plohfahs, Indijā Dekanas walsti irr kohks, wifslaelakais wiffā

Uwifchu
Basnizas
Nr. 10.

peeliffums.
Sinnas.
1858.

**Wisseem Luttera drangeem Kursemmê
un Widsemme.**

Mihli tizzibas brahti! Martina Luttera wahrds wisseem pasihstams, un no wisseem Ewangeliuma-tizzigeem pasaulê augsti tohp zeenihts un gohdahts. Jo schis Deewa wihrs no swehta garra gaismohts, un ihhts pateesibas leezineeks buhdams, ar drohschu firidi un leelu spehku wella wiltibai un pasaulês gudribai stipri prettim turrejees, un — sinnafeet — tâ muhsu tizzibas-issklaidrotajs, muhsu Luttera-tizzibas tehws palizzis. Sinnadami zil juhs Latweeschî scho wihrû un fawu tizzibu mihlojeet, mehs zerrejiam, kâ juhs ar mihlu prahtu scho lappinu usnemfeet, ar kurreu mehs juhs usaizinajam: arri no fawas puffes peepalihdseht schim Deewa wihrum par gohdu Wormses pilfatâ weenu peeminnas-sihmi uszelt. Teem kam patiktu waizahht, kâlabbad to Wormses pilfatâ grubb zelt, atbildefim tâ:

Muhsu Martina peeminnâ gan arri bes tahdahm ahrigahm sihmehm kâ nefawihstams wainaks wehl us laiku laikeem sakkodama sakkohs, jo winsch patz zaur fawu gaischu Ewangeliuma mahzibu fewim paleekamu gohda-sihmi eelſch mums zehlees, kas dahrgaka ne kâ kahds redsams gohda-stabs no selta jeb fudraba leets; — tomehr arri lohti derr ar tahdahm redsamahm sihmehm tahs weetas puschoht, kur muhsu Lutters no pascha Deewa spehzi-nahts itt ihpaschi tizzibai par labbu darbojees, — lai iflatrs, azzis us scho sihmi usmettis, atgahdajahs, kas tizzibas labbad tur fawâ laikâ notizzis. Tamdeht arri Josuiis Gilgalâ un paschâ Jardana widdû tohs diwipadesmits akminus par peeminnas-sihmi uszehle. (Jos. gr. 3. 4). Tahdâ paschâ prahtâ arri wezzôs laikôs Ewangeliuma zeenitaji jaw irr ruhpejuschees, daschâs weetas muhsu Lutteram peeminnas-sihmes zelt, kâ tulihht isstahstifim.

Eislebenes pilfatâ Lutteram par gohdu wehl tohp taupihts un kohhts tas nams, kur muhsu Martinsch Lutters 10 Nowemberi 1483schâ g. peed-simmis, un 18tâ Webruari 1546 nomirris. Senn gaddôs schis nams lihds pajumtam nodegge, tomehr to ar steigschanu atkal pahrbuhweja un wehl scho brihdi tur brihw-skohla nabbaga behrneem tohp turreta. Us paschahm namma durwim Luttera bilde no atmina irr iszirsta, un firds pakustinata palezz, kad appakſch ta pajumta kahju zellam, kur muhsu Martina schuhpulis un sahrts stahwejis. Eislebenes basnizâ wehl stahw ta kanzele, kur muhsu tizzibas-issklaidrotajs fawu gaischu un spehzigu spreddiki teizis, un tai paschâ basnizâ gohda-bilde redsama, ko Bruhschu Rehninsch Lutteram par peeminnu no missina lizzis isleet.

Erpurtes pilfatâ, kur muhsu Lutters 17tâ Juhli 1505 g., Augustineru klosteri par muhku-jaunekli eegahje, wehl to masu kambari rahda, kur schis Deewa wihrs mahjojis, un darbojees ar fw. Bihbeles fapraschanu, ko schinni klosteri pirmo reis bija dabjujis redseht un lassihht. Schinni Luttera kambari dauds teizami gohda wihrî fawus wahrdues pee seenas irr usrakstijuschî, tâ arri patz leelais Kreewu Keisers Behteris.

Wittenbergas pilfatâ, kur muhsu Lutters 1508 g., par augstas skohlas mahzitaju bija aizinahhts, pils-basnizâ aispehrnajâ gaddâ tahs paschas leelas durwis wehl bija redsamâs, pee kurreahm M. Lutters 19/31 Oktoberi peesitte fawas 95 mahzibas prett tahm grehku-peedohschanas zeddelehm, zaur ko winsch to tizzibas-issklaidroschanas darbu ihhti irr eesahzis. Bruhschu Rehninsch schai basnizai taggad jaunâs skunstigi isleetas dselses durwis ar peenahlamu wirrakstu irr dahwinajis, un tâ schai weeta peeminnas-sihmi zehlis. Schinni bas-

nizà, paschà altara preefschà, irr ta kappà weeta, kur muhsu tizzibas-kehwa Luttera meefas Deewa meera dufs, un kur ifkatris kas tur pee-eet, garrà fagrahbts ar pateizigu firdi „muhsu tehws“ no-flaita.

Wittenbergas tirgus plazzi irr uszelts leels gohda-stabs no missina un warra isleets, kas muhsu Martinu pilna wihra augumà ar Bihbeli rohkà rahda, un ar scho rakstu irr puschlohts: „Ja Deewa darbs, tad pastahwehs, ja zilweka, tad isputtehs.“ Preefsch Wittenbergas pilfata Elstera wahrteem redsam kuplu ohsolu tai paschà weetà kur Lutters 10 Dezemberi 1520 g., to leelo sohda- un lahstu-grahmatu fadedsinaja, ar ko Pahwests Lutteru no kristigas basnizas un pasfaules gribbeja isdeldeht.

Wartburgas stipra pils, — kas 1070 g., us 600 pehdu augsta klints kalna tappe usbuhweta, — taggad gan no jauna irr pahrtaisita, bet tas Luttera kambaris wehl taggad pehz 336 gaddeem tur tahds pats irr pasargahs tappis, kà winsch 1521 gaddà irr bijis, kad Lutters no Wormjes braukdams ar sawa Leelkunga sinnu us zella fanemts, schi pilli paslehpts un tà no saweem eenaidneekem isglahbts tappe. Schi kambari wehl stahw tas pats krehsts un galds, kur Lutters spreddiku grahmatu farakstijis, un sw. Bihbeli Wahzu walodà sahjis pahrtuskohht. Ir scho Luttera kambari dauds gohda wihri un augsti lungi apmekle un sawus wahrds te usraksta; arri muhsu schehligais Kungs un Keisers Alexanders II. ar sawu augstu Keisereeni isgahjuschà gaddà Wahzsemme buhdami te kahdu brihdi pakawejuschees.

Kad nu tahdas peeminnas-sihmes tais weetas irr pataupitas jeb zeltas, kur Lutters irr dsimmis, mirris, mahjojis, mahzijis, jeb tahdu darbu padarrijis, ar ko winsch muhsu tizzibas-iskaidroschanu spehzigu paschlihris, tad gan jabrihnogahs, ka nekahdu peeminnas-sihmi wehl ne bij likufchi **Wormses** pilfatà — tai weetà — kur Lutters muhsu Swangeliuma basnizu tà kà dibbinahht irr dibbinajis. Jo schè muhsu Martinisch ar ihsta drohscha wihra firdi preefsch wiffas pasfaules irr apleezinajis, ka winna mahziba irr pateesiba; jo winsch to ween mahzoht, ka Jesus Kristus irr Deewa dehts

un tas weenigais widdutajs stary Deewu un zilwekeem, ka sw. Bihbele pateesi Deewa wahrds un tas ihstenais awots, no ka tizzibu buhs smelt un ko ifkatram buhs tizzeht un pehz ta dsihwoht.

Tai nu isstahstam, kà tas Wormse irr notizzis. Janais Wahzu Keisers Karlis V. 1519 g., tahm tizzibas kildahm gribbeja gallu darriht, un tadeht us Wormsi bij israkstijis leelu landagu jeb walsts runnas deenu un us to sa-ainajis wiffus Wahzsemmes walbinekus, leelkungs, augtus kungs, bislapus un basniz-tehwus, un arri pats Pahwests Rohmà bija nosuhthijs kahdu augstu bislapu par sawu weetneeku. Pawehleja ir Lutteram nahht un landagà atbildeht par sawu mahzibu; jo itt uikni wianu bija apfuhdsejuschi, ka wiltigi prett kristigu basnizu mahzoht. Luttera draugi ne buht ne gribbeja wihru turpu laist, bihdamees ka tur winnu tapat ne fadedsina kà to tizzibas-leezineeku Guffi 1415 g. Bet muhsu Martinisch eedrohschinajahs ar sawa Pestitaja wahrdeem: „Ro es jums tumfiba falku, to runnajeet gaismà, un kas jums kluffinam ausi fazzihst, to fluddinajeet us jumteem. Un ne bihstetees no teem kas to meefu nokauj, un to dwehfeli ne warr nokaut; bet bihstetees wairak no ta, kas meefu un dwehfeli warr nomaitaht esse.“ (Matt. 10 nod. 27. 28). Winsch teem atbildeja: „Ja tur buhtu til dauds wellu, zil dakstinu us jumteem, tad tomehr no-eetu; — un ja winni tahdu ugguni eekurrinatu, kas stary Wittenbergu un Wormsi lihds pat debbesim degtu, tad tomehr gribbetu eet ta Runga Kristus wahrda un Beemota rihkle stary pascheem leekeem sohbeem stahtees, un Kristu apleezinahht un Binnu likt walidiht.“ Ro draugu firsniagam luhgschanahm pawaddihts dewahs Lutters us zellu 4tà Aprili 1521 g., paschà leeldeenas neddelà, sawu muhku zeppuriti galwà, masos rattes pats ohredams, un 16tà Aprili pulksten desmitds no rihta Wormse eebrauze, no wairak kà diwi tuhstoscheem zilwekeem un augsteem leelkungeem gohdam fanemts un sawà kohrteli eewaddihts. Ohtra deenà 17tà Aprili walsts kanzleris winnu pawaddija us leelo rahts-istabu, kur pats Keisers Karlis ar wiffieem augsteem walbinekeem, leelkungeem, teefas kungeem augsteem bislakeem un basniz-tehweem sehdeja, un tur tai istabà, nammà, un pee lohgeem wehl kahdi

5000 zilwek effoht bijufchi. Te nu winnu no-praffija: woi no wiffahm tahm mahzibahm, ko fawās grahmatās farakstijis un ko mahzijis, grib-boht atfazzitees un istrateft ka nepareifi mahzijis? Lutters itt pasemmigi luhdse, lai tam wehlejoht lihds nahkofcham rihtam apdohmatees, jo fchi effoht ta leelaka un dahrgaka leeta debbesis un semmes wirfā, par ko til ahtri un bes pilnigas pahrdohmaschanas ne warroht nospreest, jo tas kungē Kristus fazzijis: Luhl. 12 n. 9: „Kas manni aisleegs preeksch zilwekeem, tas taps aisleegts preeksch teem Deewa engekeem.“ — Deisers laipnigē, taifns wihrs buhdams, paklausija fcho luhgshanu. Lutters zauru nakti mahjās us zelleem luhdse Deewa paligu un fw. garra gaischumu. Zaur teem Jesus wahrdeem: Luhl. 12 nod. 11 uu 12 pant.: „Bet kad tee juhs weddihs preeksch fawahm basnij-teesahm, un preeksch waldineekeem, un warreneem, tad ne behdajetees, kà un ar ko juhs aisbildinaseetees, jeb ko juhs runnaseet; jo tas fw. gars juhs mahzihs tanni paschā stundā, kas peeklahjāhs runnaht;“ — Lutters tā tappe eedrohschinatees, kà ohtrā deenā 18tā Aprili atkal leelā rahts-istabā pulksten 6schōs wakarā eewaddihts, ar preezigu waigu, spohschahm azzim un flannigu balsi wiffu augstu waldineeku un fawu warrenu eenaidneeku preekschā fchōhs wahrduš isdewe:

„Ja no skaidreem Deewa wahrdeem un patee-fahm parahdischanahm mannim ne warr parahdiht, ka es nepareifi un prett Deewa raksteem esmu mahzijis, tad es nedf warru, nedf gribbu no fawahm mahzibahm atkahptees, jo tas naw labbi prett sinnamu firdi ko darriht. Schē es stahwu, zittadi ne warru, lai Deews mannim palihds! Amen!“

Schis Luttera wahrds Wormses leelā walsts landagā isdohts, wiffseem Ewangeliuma prettineekeem firdi speedahs kà abbejās puffēs greefigs sohbins, bet wiffseem Ewangeliuma draugeem atflanneja kà fwehta eepreezinaschanas balsis no debbesim. Behz fcheem wahrdeem Lutteru atlaide, un kaut gan wiffadi ar winnu isdarbojohs, woi ne warrefu wihrām prahtu pahrgrohsiht, tomehr wihrs palikke pee fawa wahrda, un sinnaja eedrohschinatees ar fcheem Gamaliela wahrdeem (Ap. darb. gr. 5 nod. 38 un

39): „Ir fchis padohms jeb darbs no zilwekeem, tad tas taps isnihzinahts. Bet irr tas no Deewa, tad juhs ne warrefeet to isnihzinaht, ka juhs ne tohpat atrasti ir prett Deewu karrodami.“ — Tschetras neddetas pehz Luttera aisbraufschanas no Wormses itt niknu spreedumu un nahwes teefu pahr winnu nospreede, — tomehr schis darbs bija no Deewa, un tad ehk nekahda zilweka warra to ne warrefufe lihds schim isnihzinaht, nedf arri to spehs isnihzinaht lihds pasaulēs gallam. Arri muhsu Lutters zaur fawu semmes-tehwu jau bija isgahbts tappis no eenaidneeku wiltibas, un no ta laika muhsu Luttera-tizziba wairodama irr wairojufees.

Tā nu Wormse irr ta weeta, kur Lutters Ewangeliuma-tizzibu preeksch wiffas pasaulēs apleezinajis un muhsu Luttera-tizzibu ar to kà grunteht irr nogruntejis. To lassijufchi juhs, mihti tizzibas brabli tad nu paschi spreediseet, ka Wormse itt ih-paschi irr tahda weeta, kur Lutters irr jazeem ar kahdu gohda-stabbu jeb peeminas-fihmi. Gandrihs kauns ka to wehl ne bija darrijufchi, bet nu iffatram Luttera-tizzigam irr japreezajāhs ar leelu preeku, kad dsird, ka muhsu deenās Luttera draugi no semmu semmehm fabeedrojufchees us to: **Lutteram Wormses pilfatā staltu, dahrgu gohda-stabbu uszelt**, un tā fcho paradu wezzam Lutteram ismafahht.

Ar preeku warram stahstihht, ka isgahjufchā gaddā Wormse kummissionē eezelta, kas fcho leetu apgahda, un fchi nospreedufi wiffus Ewangeliuma-tizzigus leelā plafchā pasaulē usaizinaht un luhgt, lei zaur mihlestitas dahwanahm samett **feschdesmittuhkstofchus dahlderus**, jo til daudf makfaschoht tas gohda-stabs, ko nospreedufchi jelt par parahdischanu, ka wiffi Ewangeliuma-tizzigi ar firds pateizibu atfihst, kahdu ne-isteizamu labumu Lutters wiffai pasaulēi darrijis. Gan leela nauda kas fakrahjama; ar Deewa paligu tomehr fanahfs. Jo wiffi Luttera draugi, — lai arri dshwo par semmu semmehmi un tautu tautahm, lai arri fawadās mehlēs to kungu Kristu apleezina, un fawadās wallodās Bibbeli laffa, zaur fawu tizzibas-tehwu Mahrтину Lutteru irr tizzibas-brabli, un itt wiffseem firds un dwehfele nessahs

fcho fawu wezs-tehwu gohdinaht. Tadeht arri katrà weetà kur fchihs kommissiones usaizinafchana atfkann, firdis un rohkas atdarras un Rehnini un Reelkungi, femneeki un nabbadfini ikkatriis pehz fawu spehka ar preezigu firdi dahwina fawas dahwanas un tahs nosuhtha us Wormsi pee fchihs kummissiones.

Kà tad nu irr ar jumš Kurfemmes un Widsemmes dehleem, jumš Latweefcheem, kas juhs tatfchu arri peederreet pee tahs paschas dahrgas Ewangeliuma-tizzibas? Woi tad juhs Latweefchi fawu mihlestitibu un firds-pateizibu fawam Lutteram arri ne gribbeseet tapat parahdiht, kà tee zitti tizzibas-brahli, un peepalihdseht fcho gohda-stabbu Wormsè uszelt? Atbildeseet, kà tad ne! Ar mihtu prahtu jau buhtum peepalihdsejuschu un arri fawas dahwanas us to dewuschu, kad tillai us to buhtum usaiziwati tappuschu. — To tizzedama, Latweefchu draugu beedriba fcho lappinu pee jumš nu nosuhtha, un ar to wisseem Latweefcheem sinuu dohd, kà ta Wormses kummissione arri us wisseem tizzibas-brahleem Kurfemmè, Widsemmè, un kur ween Latweefchi mahjo, atlaidusi firfnigu luhg-fchanu tà rakstidama:

„Tizzibas-brahli! ihpafchi juhs pee Austrumajuhras! peepalihdseet ir juhs ar fawahm mihlestitibas-dahwanahm muhsu mihtam Lutteram Wormses pilfatà to peenahlamu gohda-stabbu uszelt.“ Ar pateizigu firdi tè arri japeeminn, kà muhsu augstais schehligais Kungs un Keisers, kas wiffus fawus walfts-behrnus ar to paschu tehwa mihlestitibu mihle, laipnigi irr wehlejis tahdas dahwanas kluffi muhsu starpà falassihht. — Ko tad nu wehl kawes-

tees! Ko tad daudj wehl runnaht! Ne ween tas spohschais rubbulis baggata wihra kullè, bet arri tas graffitis nabbadfina mazzinà eespehj muhsu Mahrtinu gohdinaht preefsch wiffas pafaulès. Ja tillai katris Luttera-draudses lohzellis muhsu semmè un buhdinàs pehz fawas nabbadfibas kahdu masu dahwanu uppuretu, tad jau labba nauda fakrah-tohs, kas Wormses pilfatà gohdam leezinatu un tà ka teiktu: Redseet, — arri Latweefchu tauta fawu Ewangeliuma-tizzibu til firfnigi zeen, kà ar wisseem Luttera draugeem pafaulè irr fabeedrojupees, un palihdsejusi to gohda-stabbu Wormsè uszelt.

Atdarrait tamdeht fawas firdis un rohkas, un nonefseet fawas dahwanas pee fawa zeen. mahzitaja jeb skohlmeistara, kas tohp luhgti tahs fanemt un nosuhtht us Zelgawu pee Schulza mahzitaja, jeb us Rihgu pee Dr. Buchholza kunga, jo Latweefchu draugu beedriba par to gahdahs, kà ta fakrahta nauda riktigi no-ees zeen. Kurfemmes Generalsuperdentes rohkas, kas pehz Jahneem buhs Wahjemmè un patš Wormses pilfatà tai kommissionei to eedohs. Darreet to ar steig-fchanu; jo pehz Jahneem f. g. ta falassita nauda janofuhtha. Ar preeku warram stahstihht, kà kahdi tschetredesmittuhkstoschi dahlderi no semmu semmehm jau irr famesti, un kà Widsemmes un Kurfemmes muischneeku-beedribas ikkatra kahdu tuhstoturu betu un ir Rihga fawu teefu jau irr dewufe.

Tad nu israhdeet kà ir juhs Latweefchi effeet preezigi deweji un palihgi pee tahda teizama darba!

Verent,	Klassohn,	Schulz,
<small>Kaw. beedru preefschneest Widsemme.</small>	<small>Kaw. beedru preefschneest Kurfemmè.</small>	<small>Kaw. draugu beedribas wezzafas.</small>

Sinnu par jaunu grammatu.

„No Kanaänas jeb no Zuhdusemmes. (Kanaänas lantfahrtes isstahstifchana). Latweefcheem rakstibts no G. F. Conradi, Meschohtnes mahzitaja. Zelgawà drikkèhts pee J. W. Steffenhagen un dehta 1858. - 57 lappas, tapat drikketas un eeseetas kà Eiropas lantfahrtes isstahstifchana, walša 15 kap. f.; warr dabubht Rihgà pee Dr. Buchholza kunga Pehterburgas preefschpilsatà, leelaja eelà starp Gertruhdes un Kreewu hafnizu, Buchholza nammà kur pa wahrteem ja-ee-eet, un Zelgawà pee Schulza mahzitaja. Scho grammatu Latweefchu draugu beedriba pahrluhfojuse, par tohti derrigu un teizamu atradduse un tadeht ar gohda fpreedumu puschfojuse. To schè isfluddina Latweefchu draugu-beedribas wahrda

Schulz,
fchihs beedribas Presidente.

To ar fcho grammatu isstahstitu Kanaänas jeb Zuhdusemmes Latweefchu lantfahrte par 15 kap. f., warr dabubht Rihgà pee Dr. Buchholza un Minus kunga un Zelgawà pee Schulza mahzitaja.

B r i h w   d r i k k e h t .

No juhmalas-gubernements augstas waldischanas puffed: Oberlehrer G. Blaesè, Censor. Zelgawà, tal 6. Mai 1858.
No. 86.

Uwischu

Missiones

Nr. 10.

peeliffums.

sinna s.

1858.

XVIII. Par Deewa walstibu paganu starpā.

5. Tahs fallas leelā kluffā juhā.

3. Selschaptēs fallas.

(1).

Jahn. 11, 25, 26. Es esmu ta augšchamzelschana un ta dšhwiba, kas eefsch manni tizz, jebfchu tas buhs mirris, tas dšwos. Un illatēs, kas dšhwo un eefsch manni tizz, tas ne mirs muhschigt. Wot tu to tizzi? —

Kas tā fakka, to tu pasihsti labbi, mihlais kristigs lassitajs. Tu to paschu no jauna us dahrgeem Leeldeenās swehtleem ar augstu preeku effi apšweiznajs un fawā firdi fanehmis. Jesus Kristus, kas krusā sists, tas dšhwo muhschigi. Ak laut winsch arri eefsch tewis dšhwotu, laut winsch arri tewim apleezinatohs un tu winnu fajustu, ka winsch eefsch tewim tas spehks no wezzas grehku tumšibas un pasufchanas atgreesstes pee gaismas un swehtibas, pehz ta Apustula wahrdeem (Aem. 6, 4) ka, ittin kā Kristus irr usmohdinahts no teem mirroneem zaur to gohdibu ta Tehwa, tā arridsan tu dšhwibas atjaunoschanā staiga. Ar tahdu firds-wehleschanu es schodeen atkal pee tewis, mihlais lassitajs nahku, pehz ilgaka laika gribbedams tewi atkal west us tahm tahlahm paganu semmehm, kur ta dšhwa Kunga un Pestitaja spehku Deewam pateikdami warram redseht, ka tas rahdahs pee nabbaga paganu firds un dšhwes-atgreeschanas. Zo tee wiffi, bes Jesus dšhwodami, irr mirruschi eefsch faweem grehkeem; bet ar Jesu tee, zeel winnu peenehmuschchi tizzibā, arri jaunā dšhwoschanā zel-

tahs. Swehtigs tu effi, mihlais lassitajs, jo tu pats scho dšhwo Pestitaju effi atsinnis un no wiffas firds eefsch winna tizzi, swehtigs jo wairak, ja fchi tizziba tew speesch winnu apleezinaht un arri zitteem peepalihdseht, ka tee winnu dabbu atsiht, un lihds ar tewi apleezinaht: Jesus dšhwo, es dšhwoschu eefsch winna! Swehtas missiones darbs tew to mahza, tew to rahda, tew us to skubbina. Nahzi tad, usnemm to atkal ar preezigu firdi un dewigu rohku, tam dšhwam Jesum, tawam Pestitajam par gohdu, tew pascham par swehtibu!

No Jaun-Selantes, kur pehdigo reisi bijam apstahjuschees, schodeen tahlak zaur leelu kluffu juhru brauzam prett rihta pussi, zaur dauds masahm fallahm; — zefsch naw wiffai garsch: no Jaun-Selantes tikkai 300 juhdses, bet no mums, kad mums buhtu jabrauz ap Ameriku aplahrt (skattees lantkahrtē) gan lihds 12 tuhkstofchi juhdses buhtu jabrauz. Mehš peestahjamees pee tahm Selschaptēs-fallahm no schahm atkal ihpaschi pee tahm, kas Sw. Jorga-fallas fauzahs. Kad schodeen zittas effam pamettuschchi, kas gan agrak buhtu us-eetamas, tad to kihfchi darram tadehl, ka schahs beidsiht peeminnetas fallas wiffu-preefch wehrā leekamas. Zo schahs bij pirmas no wiffahm zittahm kur Kristus wahrds ar spehku un swehtibu irr apleezinahts, no kurrenes arri tahs zittas fallas dabuja scha wahrda faldu skannu dsirdeht, un kur jo wairak muhsu firds mahzahs to Kungu teikt par winna leelem schehlastibas darbeem.

Bee Sw. Jorga fallahm peeskaitamas tschetras, diwi leelakas; diwi masakas; winnas fauzahs Taita (ka wahrds arri muhsu lantkahrtē eefsh-

mehts) un Gimeca, schahs Tapuamana un Teturoa. Bahr wiffahm flaweta irr Taita, lihds 20 □ juhdses leela; tur taggad stahw smuks pilsfatinsch ar wahrdü Bapueti. Pirmais, kas no schahm fallahm klastakas sinnas dewe, bij Enlenderu kuggineels Kuhls (Cook) 1769 g.; tas deesgan ne warreja isflaweht schahs fallas jaukumu; winnam rahdijahs, ka buhtu paradihst usgahjis juhbras-wilnös. Un teeschaan par brihnumu jauka un branga schi falla. Jo paschâ widdü augsti kalni pazelkâhs lihds pat debbesim; no scheem dauds masi strautini burbuledami gahschahs us leiju. Debbes arweenu skaidra un tumfschi-silla, gaisf til silts un mihligs, ka zilweks gandrihs bes nelahdahm dsihwojamahm ehkâhm warretu istift. Semme wiffur augliga, ar mescheem un birsinahm un ar ne-isfakloht skaisstahm pulkehni kâ dahrsinsch apdehstita. Bar zitteem brangeem kohleem, kas bes kohpshanas të aug, peeminnams ihpafchi tas, ka augli zepti til smekkgi kâ maife; juhra wiffu-smekkgakâs swis atrohnamas, pa mescheem un krummeem ganahs mescha-zuhkas, kas rahmas, tapat schi semmè irr leelas wistas. Nekur redsams kahds plehfigs swehrs woi nahwiga tschuhfka; bet wiffur putnjichu jauki meldini apdseed Deewa gohda. Kâ ta semme tahda branga rahdijahs teem kuggineekeem, kas pirmee të peelaide, kâ winni no pirma galla dohmaja tohs eedfihwotajus arri rahmus un mihligus effam kâ paradihses behrnüs. Tee fallas-landis irr leeli, stalti un stipri, no tahs paschas sortes kâ Jaun-Selantes eedfihwotaji, bruhni no waiga ar tumfscheem spihdoscheem matteem un tahdahm azim. Winni gan no eesahkuma rahdijahs labbi un lehni, — bet kahds labbums zilwelam, kas no ta dsihwa Deewa un Westitaja neko ne sinn? Ne zil ilgi, tad arri pee scheem fallas laudim rahdijahs tas breefmigs firds-launums, kas wiffadu grehku isperrina, zilwekus uppureht elka-deeweem par gohdu, zilwekus apeshf kâ kausamus lohpus, behrninus apfaut, beskauniga mauziba, breefmigi karri un affins isleeschans, un zittas grehku negantibas, — tee bij tee ruhkti augli, kas kupli auge scho paganu firds tihrumâ un winnu dsihwi samaltaja.

Gr.

(Turplikam wateaf)

2. Kâ Udayes missionari tohp fristiti ar behdu-fristibu.

(Stattees Nr. 8).

Missionars Kammerers raksta Atâ Sept. 1856 tã:

„Behz muhsu basnigas mihligas eeswehtishanas deenas, gruhtas behdas mums irr usgahjuschas, kurrâs Saktana niknoms mums itt skaidri bij redsams. Paganeem bij leeli swehtki. Dauds tuhstoschu kauschu bij faskrehjuschi, faweem elka-deeweem kalpoht un uppurus nest. Sirds mannim nesfehsh turpat pasfluddinacht to Kungu Jesu Kristu. Es aigahju us elka-nammu ar kahdeem no faweem fristiteem Indijereem. Brahmini schohs eeraudsdami, faskaitijahs, un jahze prett winneem dumpi zelt, fluddinadami, ka winna swehta weeta effoht apgahnita zaur kahdeem neschlihssteem fristigeem zilwekeem; un kad es turpat ar laudim runnaju, tad schee swehri wairs ne warreja walдитеes. Winnu kalpi nehme alminus un jahze mehstah, kamehr alminsh mau trahpija pee peeres, un affinsf krehje pahy waigu. Es palikku kluffu, tomehr teem laudim kas apfahrt bij, leezibu dewu, kâ Deewu peeluhgt garrâ un pateesiba. Ne ilgi pehz tam, zehlahs leels trohlnis; jo Brahmini isnahze no elkunamma, ar sawahm elku-bildehm staigadami pa lauku.

Paschâ preekschâ staigaja kahdi 20 fullaini garvös melnös swahrkös, kauschu pulkâ zekku taisidami. Tad nahze leels elewants, wiffai apsegt ar dahrgem raibeem dekkeem, kam leels Brahmins bij muggurâ; pehz ta, pulks ihpafchu augstu Brahminu, kas klohsterös (muhsu nammös) elka-nammam apfahrt mahjo, un par ihpafchi swehteem tohp turreti; jo tee sawâ swehta kahrtâ ne drihst apsewotees; tomehr wiffi sinn, ka winni dsihwo neschlihsstiba. Scheem passakâ zitti Brahmini nesse Krishnas elka-deewa bildi. Kad schis pulks nahze pee tahs weetas kur es stahweju, tad tas apstahjahs, jo Brahmini isdaudsinaja ka Krishna sawâs dufmâs effoht apgreesees atpakkat, tadeht ka tas fristigu missionaru schai pulkâ effoht eeraudsijs. Es gribbeju atkahptees, bet zaur kauschu pulku ne warreja zaurpreestees. Zehlehs leels dumpis, un Deewsh sinn, kâ ar mau buhtu notizzis, ja palize-

jas wihri ne buhtu nahkufchi palihgâ. Pagani no Brahmineem fatrakloti, gandrihs man buhtu faplehfufchi, bet fchee wihri man bij par glahbfchanu; ar winnu palihgu es pahrgahju dshws us mahjahm. Tomehr Brahmini ne mittejahs laudis ar jauneem melleem apmahniht, isfluddinadami, ka missionari ar tuhkfufchu zilwekeem gribboht eelauftees winnu elka-nammâ, un to apgahniht woi is-pohstiht. Ak, es esmu Deewu luhdsis un luhdsu wehl, lai winsch mums palihds prett fcheem tumfibas fpehkeem. Gan fchee lepni, leekuligi neschlihsi Brahmini, kas schohs nabbagus laudis til nescheligi peewill, fawâ laikâ-tiks pasemmoti no ta Deewa, kam peederr ta walstiba, tas fpehks, un tas gohds; bet Kristus mihletaji lai muhs ne-aismirst fawâs luhgfchanâs.

19tâ Dezember i 1856 missionars Kammerers raksta tahtaf:

Brahminu preesteri prett mums dusmas prahtu eenehmufchi, fawus tumfibas darbus irr pabeigufchi. No pascha pirma galla winni bihjajahs, ka tee Kristus kalpi kas pee winneem bij peemettufchees, winnu tizzibu un waldfchanu isnihzinahs. Tadeht winni irr nodohmajufchi mums gallu pataisiht. Kad muhsu brahliis, missionars Greiners, kahdu reisi, flimmineeku apmekledams, zaur Udapes pilfsehtu jahje, tad Brahmini us winnu gluhnedami, tam gandrihs wainu buhtu padarijufchi. Es pats weenu weenigu reisi Udape esmu bijis. Preesteru nammam garram eedams, akmini fahje fkreer pa gaisu; weens manni aistrapwija, bet gohds Deewam, fshahdes ne darrija. Pehz tam walloda isgahje, Brahmini effoht draudejufchi: „missiones-mahju waijagohht nodedsinaht, un missionarus nokaut.“ Mehshahdu wallodu ne klausijamees to par tuffchu turredami.

Trefchâ Utwentê, 18tâ Dezemberi d., muhsu Indijeru fshohlas paligs, mums nesse to sinnu: preesteri effoht teikufchi, ka wehl preeksch jauna gadda missiones mahju buhfschoht nodedsinaht un missionarus nokaut. Bet arri par to mehshahdu dauts lahga ne liffam, jo tahdas mellu wallodas pee Indijeeem weenumehr tohp dsirdamas. Tomehr muhsu fshohlas paligs palikke pee ta, ka tahdas runnas tuffchas ne buhs. Kad mannim ap to laiku us

fahdahm deenahm bij ja-eet laukâ, tad brahliis Greiners weens pats mahjâs buhdams, palikke neweerigs, un naktis ilgi bij nomohdâ, mahju apwaktedams. Ohtrâ nakti pehz pulksten weena, pee meera gahjis un jau aismidfis, tas usmohstahs no stipras rihbfchanas un fpragstefchanas juntâ. Zstruhzees winsch fkreer laukâ, un reds ka jaw wifs falmujunts degg. Kamehr aisfkreer us leiju, puifshus mohdinahht, jau wiffa mahja no leefmahm apnemta; glahbt wairs ne warreja itt nenceka, jo karstums bij par dauts leels, un uhdens ne bij pee rohkas. Ar mohkham wehl behrnus israhwe no fshuhputa; pascham Greineram zits nekas ne palikke, ka kreels muggurâ. Kad es ohtrâ deenâ atnahju mahjâs, tad zittu neko wairs ne redseju, ka pelnus ween. Gan affaras man birre, ir wehl taggad birst; ne par to ka wiffa muhsu manta aisgahjusi, ka wifs muhsu darbs un muhsu fweedri pee tahs mahjas ustaisfchanas par welti bijufchi, bet waitak par fcho preesteru eenaidibu un niknumu. Brahmini muhsu pelneem eet garram fmaididamees, un leelidamees, ka winnu deews Krishna irr uswarrejis. Lai winni leelahs; mehshomehr sinnam, ka tas Kungs irr Rehninsch; tas laiks nahks, kurrâ buhs redsams, kurfch irr Deews, woi Krishna, woi Jesus Kristus augstiteizams muhschigi. Winsch muhs aisstahw. Gan mehshahdu peemeffefchanu effam pelnijufchi, tadeht ka ne bijam ustizzigi namma turetaji; tomehr winsch pahrmahza pamehreni, un fchi gruhtha pahrbaudifchana mums nebuhs bes fwehtigeem augteem. Winnam irr masa leeta mums zaur muhsu draugu miblestibas dahwanahm atdoht, ko zaur eenaidneekem effam pamettufchi. Un ja fchi muhsu behdu-bals atdarrihs Kristus mihletaju firds-durwis, tad mehshinnis behdâs gribbam preezatees ar ne-isfalkamu preeku.

Tomehr Udapes missionaru behdu-mehsh wehl ne bija pilus. Pehz tam no winneem nahje jaunas sinnas us Bahseles missiones beedribu, ko ihfi tâ fauemmam:

Missionari fewim pee fawâs basnizas bij ustaisjufchi audekka-telsi, un tur peemettufchees. Brahmini pehz fawâ pirma pohsta-darba wehl ne bij meerâ, un peelikke fawâs besdeewigas rohkas arri pee pascha Deewa namma. Pirmâ Merz deenâ,

missionari nahts laika usmohstahs no stipras sunnu reeschanas, un isfrehjuschi, reds ka basnizas salma-jumts jau degg pilnahm leefmahm. Aisgahje arri tapat basniza ar wiffahm leetahm kas tur eefschâ bij, ar ehrgelchm un grahamatahm; starp schahm bij Jauna Testamente, ko missionari ar leelu puhlinu bij pahrtulkojuschi Tuhtu-Indijeru wallodâ, un kas wehl ne bij drikketa, bet farakstita. Scho flahdi winni tur par to leelaku, jo wifs tas darbs nu jafahl par jaunu. Zaur teefahm irr skaidri ismeklehts, ka diwi Brahmini pee basnizas ugguni irr peelikkuschy. — Winni taggadin preezajahs; bet mehs sinnam, ka, kur Kristus eenaidneeki leelâ peekdeenâ preezajahs, itt kâ tee buhtu uswarrejuschy, tur ikreisēs atkal atspihd jauks Veeldeenas rihts, kas pasluddina: Ta Kunga labba rohka irr pa-augstinata, ta Kunga labba rohka darra spehzigus darbus.

Bet kad no scha notiffkuma warram redsacht, kahds dufmas-prahts Indijeru preestereem jau aispehrn bijis prett Kristus wehstneefcheem, bihdamees, ka winnu elku-tizziba drihs bohjâ ees, tad arri warram fapraft, ka winnu eenaidis arween irr wairumâ gahjis, kamehr tee scho gaddu to breefmigu karru prett saweem Gulenderu waldineekeem irr eefahkuschy, karrâ wiffus Ciropas zilwekus pagallam gribb is-nihzinah. Lai Deews tas Kungs schim elles-pa-dohmam stahw pretti. Lai winsch mums dohd to garru tahs luhgshanas, firsnigi luhgtees, ka Kristus walstiba uswarr. Lai winsch mums dohd lihdsjeetigas firdis, paligâ nahkt teem Kristus strahdneekeem kas tur darbojahs, ka winnu rohkas ne nogurst, ka winnu firdis tohp atspirdsinatas zaur muhsu mihlestibu. F. S—g.

Jaunas sinnas.

Asia. Balkat-Indijâ, Kokinkinas walsti jaw effoht 5 simstuhkstofchi kristiti zilweki kur dauds missionari darbojahs un effoht 7 augsti un 14 masaki bislapi kas schohs walda un tē strahda. Zau 4 reises Sprantschi turpu suhtijuschy karrâ-luggus apfargahkt schohs tizzibas-beedrus un pahrmahziht

Kokinkinas waldineeku, jo tur daschdeen issekkotees itt breefmigas wajjashanas. Ir isgahjuschâ gaddâ Sprantschi turpu luggus suhtijuschy, jo atkal tur mohzoht tohs tizzigus. S—g.

Wahzfemmel kahdâ. Awise tâ bijis lassams: „Teefcham warr garrâ preezatees, kâ tee missio-nari ne ween to kristigu tizzibu, gohdigu dshwi, un labbus anmatuhs tahm paganu tautahm, pee kurrachm tee aisgahjuschi, mahja, bet arri jauku kristigu musiki un dseedafchanu. Tâ nu ne ween ta melna tauta Wallar-Indijâ, bet arri tee bruhnee-Ottentotti un Kapperi Awrikâ, ir Greenlanderi un Labradori muhsu weenigam Deewam un swehtam Kungam wiffu Kungu flawas un pateizibas uppurus dseedadami atnefs ar tahm paschahm jaukchm meldinahm kâ mehs, prohti: „Kâ spohschy spihd mans Jesulinsch!“ — „Gohds Deewam ween ar pateifschan“ — „Deews Kungs mehs flawejam.“ K.

Waffaras swehtku dseesmina.

1. Swehtais Gars, Tu leefma swehta!
Tumschu firschu gaismotais! —
Augsti teikta, isredseta!
Nostummuschu preezetais!
Tu tohs, kas few Lewim dohdahs,
Kas wehl schaubigi atrohahs,
Darri drohshus, spehzigus,
Neschaubigus, laimigus! —
2. Kad nu Tu, tas ibstems palihgs,
Ahrste muhsu wahjibas;
Tad atnahdams darrees dalligs,
Skaidro muhsu firsninas!
Zedsenn to, kas tahs darr wahjas;
Nemmees pats eefsch tahm few mahjas!
Tad mehs bubsim drohshaki,
Tizzibâ neschaubigi.
3. Tad ar jauneem swahrkeem gehrbti
Jaunu spehku dabbusim!
Swehta karrâ brunnâs tehrpti,
Grehkeem pretti kareosim.
Un kad atnahks nahwes-stunda,
Gesim tad pee sawa Kunga,
Kas ik weenam dohs par lohn'
Warreshanas gohda-trohu'!!

M. Mbg.

B r i w d r i k k e h t.

No juhrmaslaes-gubernements augstas waldischanas puffed: Oberlebrer G. Blase, Censor. Selgawâ, tai 13. Mai 1858.
No. 89.